

Allahs bevarande av Sunnah

Allahs bevarande av Sunnan

av Jamaal al-Din Zarabozo

Inledning: Sunnan och dess plats inom islam

Sunnan syftar på profeten Muhammads, må Allahs välsignelse och barmhärtighet vara över honom, handlingar, uttalanden och levnadssätt. Det är en väsentlig del av hela islams system. Allah själv har i Koranen befallt muslimer att ta profeten som sin förebild och att lyssna på och lyda hans ord. Sunnan är det yttersta normativa praktiska uttrycket för islam. Det är också den definitiva förklaringen av Koranen i sig. Utan den kan det inte finnas någon sann förståelse för hur islam ska tillämpas. ^[1]

Profetens sunnah bevarades i det som kallas hadith-litteraturen. Frågan om bevarandet av sunnan och hadithen är i själva verket en fråga om bevarandet och renheten av islams religion. Denna fråga blir ännu viktigare med tanke på att många tyvärr har en felaktig uppfattning om hur haditherna bevarades och därför inte har full tilltro till äktheten av profetens hadither.

Några av de medel genom vilka Allah bevarade Sunnan

Allah använde, genom människor, många medel genom vilka Han bevarade Sunnan. Vissa av dessa aspekter är unika för den muslimska nationen. Viktigast av allt är att dessa bevarandemedel tillämpades från de tidigaste tiderna, utan något tidsgap som skulle ha kunnat leda till att det ursprungliga materialet och uttalandena gick förlorade.

Några av de faktorer och medel som bidrog till bevarandet av Sunnan inkluderar följande:

Följeslagarnas förståelse av sitt tunga ansvar

Det framgår tydligt i Koranen att tidigare folk hade förvanskat, manipulerat och i allmänhet misslyckats med att noggrant bevara det budskap de tagit emot.^[2] Profetens följeslagare förstod att profeten Muhammad var den siste sändebud som sänts till mänskligheten och att uppgiften att bevara hans lärdomar skulle falla på deras axlar. Det var upp till dem att se till att det som hänt med tidigare profeters lärdomar inte skulle hända med profeten Muhammads budskap. Dessutom intryckte profeten själv på dem det faktum att de hade ansvaret att ta emot från profeten och förmedla till andra. Till exempel sade profeten till dem, inför skarorna av folk vid pilgrimsfärdens tid:

”Låt den som är närvarande informera den som är frånvarande. Kanske kan den som är närvarande förmedla det till någon som kan förstå det bättre än han.”

(Sahih al-Bukhari, Sahih Muslim)

Denna instruktion från profeten kan ses i ett antal av hans uttalanden, varav några har förmedlats från många följeslagare. Till exempel sade profeten:

”Må Allah göra den mans ansikte strålande som har hört vad jag sagt och bevarat det i sitt minne tills han förmedlar det till en annan. Kanske har den han förmedlade det till en bättre förståelse än honom.”^[3]

Profeten varnade dem också på ett mycket allvarligt sätt för att förmedla något från honom som kanske inte är korrekt. Med det arabiska ordet

kadhab, som i profetens dialekt inte betydde "att ljuga" utan innebar att förmedla något som inte är korrekt, sade profeten:

"Förmedla från mig, även om det bara är en vers. Och berätta [historier] från Israels stammar och det är ingen skada. Och den som falskeligen tillskriver något min auktoritet skall ta sin plats i helveteselden."

(Sahih al-Bukhari)

Det verkar som om profeten framförde denna varning vid ett antal tillfällen, eftersom dessa ord har nedtecknats från profeten av över femtio följeslagare.^[4]

Följeslagarna insåg således att de måste vara mycket noggranna i sina berättelser. De förstod att varningen ovan rörande den som falskeligen tillskriver något profeten gällde för den som gör det avsiktligt såväl som oavsiktligt. I en berättelse nedtecknad i Sahih al-Bukhari tillfrågades följeslagaren al-Zubair varför han inte berättade lika många hadither som några av de andra gjorde. Han svarade: "Vad mig beträffar skildes jag aldrig från honom [det vill säga profeten]. Dock hörde jag honom säga: 'Den som falskeligen tillskriver något mig skall ta sin plats i helveteselden.'" Ibn Hajar^[5] noterade i sin kommentar till detta uttalande att al-Zubair uppenbarligen inte talade om att han själv förfalskat något i profetens namn. Istället fruktade han att om han berättade mycket, skulle han göra misstag. Och dessa misstag skulle försätta honom under varningen som nämns i den hadithen.^[6]

Anas ibn Maalik sade också: "Om jag inte fruktade att jag kan göra ett misstag, skulle jag berätta för er några av de saker jag hörde från Allahs sändebud. Dock hörde jag honom säga: 'Den som falskeligen tillskriver något min auktoritet skall ta sin plats i helveteselden.'" ^[7] Detta antyder återigen att Anas, en följeslagare, förstod att hotet i den hadithen även gäller den som gör oavsiktliga misstag vid berättandet av hadither.

I verkligheten fortsatte vissa av följeslagarna, som Abu Hurairah, att studera och memorera de hadither de lärt sig från profeten. Därför hade de inte lika mycket att frukta med avseende på att göra misstag. Å andra sidan hade de som inte ägnat sig åt sådan studie mer att frukta eftersom deras minne kunde svika dem när de berättade från Allahs sändebud.

Nedtecknandet av hadither

Innan detta ämne diskuteras bör det noteras att för att något ska bevaras är det inte ett nödvändigt villkor att det nedtecknas eller skrivs ner. Det vill säga, bara för att något inte skrivits ner betyder det inte att det inte bevarats korrekt och noggrant. Dessutom är nedskrivandet av något i sig inte tillräckligt för bevarandet av något. Det är möjligt att något nedtecknas felaktigt. Båda dessa punkter noterades vederbörligen av hadith-lärde. De krävde inte att hadither nedtecknades för att accepteras, även om de erkände vikten av sådan fysisk nedteckning och många gånger, beroende på den inblandade personligheten, föredrog det skriftliga nedtecknandet framför det muntliga. Dessa lärde insåg också att enbart nedtecknandet av något inte är tillräckligt. Det måste också fastställas att det nedtecknades korrekt. Därför accepterade eller föredrog hadith-lärde skriftliga rapporter från lärde framför memorerade rapporter endast om det var känt att dessa lärde var skickliga och korrekta i sitt skrivande.

Det har varit en av många orientalisters favoritpraktiker att ständigt hävda det "faktum" att hadither inte nedtecknades från början utan istället fördes vidare enbart muntligt under de första två århundradena efter hijran (den arabiska kalendern). Därför är haditherna inte mycket mer än folklöre och legender som fördes vidare muntligt och på ett haphazardat sätt i många år. Detta är tyvärr ett missförstånd som har blivit ganska utbredd bland många som nöjt sig med endast ytlig forskning i ämnet. I verkligheten har detta falska påstående och felaktiga synsätt, med Allahs nåd, vederlagts av många muslimska lärde i olika doktorsavhandlingar i den muslimska världen såväl som vid västerländska universitet, som avhandlingarna av Muhammad Mustafa Azami (1967), publicerade som *Studies in Early Hadeeth*, och Imitiyaz Ahmads *The Significance of Sunna and Hadeeth and their Early Documentation* från Edinburgh 1974.

Nedtecknandet av profetens, må Allah upphöja/hedra hans ställning, hadither började under profetens egen livstid. Al-Baghdaadi nedtecknar ett antal hadither som visar att profeten uttryckligen tillät nedtecknandet av hans hadither. Här är några exempel:

1. Al-Daarimi och Abu Dawood nedtecknade i sina Sunaner (böcker) att Abdullah ibn Amr ibn al-As uppgav att de brukade nedteckna allt de hörde från profeten. De varnas mot att göra detta eftersom det, hävdades det, att profeten var en människa som kunde vara arg ibland och nöjd vid andra tillfällen. Abdullah slutade skriva sina hadither tills de kunde fråga profeten om denna fråga. Allahs

sändebud sade till honom:

”Skriv [mina hadither], vid Honom i vars hand min själ är, inget kommer ut [ur profetens mun] utom sanningen.”^[8]

Det vill säga, vare sig han var arg eller nöjd var det han talade alltid sanningen.

2. Al-Bukhari nedtecknade i sin Sahih (bok) att Abu Hurairah sade: ”Man kan inte finna någon av Allahs sändebuds följeslagare som berättar fler hadither än jag, utom Abdullah ibn Amr eftersom han brukade nedteckna haditherna medan jag inte gjorde det.”^[9]
3. Al-Bukhari nedtecknade att en person från Jemen kom till profeten på dagen för erövringen av Mecka och bad honom om att få profetens tal nedtecknat, och profeten godkände och sade till någon:

”Skriv det för fadern till den och den.”

4. Anas berättade uttalandet: ”Säkra kunskap genom att skriva ner den.” Denna hadith har förmedlats av ett antal auktoriteter men mestadels med svaga kedjor. Det råder en tvist om huruvida det faktiskt är ett uttalande av profeten eller av någon följeslagare. Enligt al-Albani är hadithen, som nedtecknats av al-Haakim och andra, autentisk.^[10]

Det råder ingen tvekan om att nedtecknandet av hadither började under Allahs sändebuds egen livstid. Denna praktik att skriva hadither fortsatte efter Allahs sändebuds död. Al-Azami har i sitt verk *Studies in Early Hadeeth Literature* listat och diskuterat ungefär femtio av profetens följeslagare som nedtecknat hadither.^[11] Notera följande:

Abdullah b. Abbas (3 f.H.–68 e.H.). Han var så ivrig efter kunskap att han skulle fråga upp till 30 följeslagare om en enda händelse. Det verkar som om han nedtecknade det han hörde och ibland använde sina slavar för detta ändamål. Följande tog emot hadither från honom i skriftlig form: Ali b. Abdullah ibn Abbas, Amr b. Dinar, Al-Hakam b. Miqsam, Ibn Abu Mulaikah, Ikrimah, Kuraib, Mujahid, Najdah, Said b. Jubair.^[12]

Abdullah b. Omar b. al-Khattab (10 f.H.–74 e.H.). Han förmedlade ett stort antal ahadither och var så noggrann i att återge dem att han inte tillät att ordningens ändrades ens om det inte hade förändrat betydelsen. Han hade böcker. En Kitab [bok] som tillhörde Omar och som var i hans ägo lästes upp för honom av Nafi flera gånger. Följande tog emot hadither från

honom i skriftlig form: Jamil b. Zaid al-Tai, Nafi klient till ibn Omar, Said b. Jubair, Abd al-Aziz b. Marwan, Abd al-Malik b. Marwan, Ubaidullah b. Omar, Omar b. Ubaidullah.[13]

Al-Azami sammanställde också en lista, där han diskuterar varje personlighet individuellt, med fyrtionio personer från "de första århundradets efterföljare" som nedtecknade hadithen.[14] Al-Azami fortsätter med att lista åttiosju av "lärde som täcker det sena första och tidiga andra århundradet" som nedtecknade hadithen.[15] Sedan listar han "från de tidiga andra århundradets lärde" 251 personer som samlade och nedtecknade hadithen.[16] Således har al-Azami producerat en lista på 437 lärde som nedtecknade hadithen och alla levde och dog före år 250 e.H. Många av dem är från före Omar ibn Abdul Azeez tid, som felaktigt har tillskrivits att ha varit den första personen som bad om insamlingen av hadithen. Berättelsen om Omar ibn Abdul Azeez har faktiskt missförstått och det betyder inte att ingen samlade hadithen före honom.[17]

För att citera al-Azami: "Nylig forskning har bevisat att nästan alla profetens hadithen skrevs ner under följeslagarnas livstid, som sträckte sig till slutet av det första århundradet." [18] Detta sista uttalande baseras delvis på al-Azamis egen forskning där han nämnt många följeslagare och efterföljare som hade nedtecknade hadithen. På annat håll skriver han själv:

Jag har etablerat i min doktorsavhandling *Studies in Early Hadeeth Literature* att redan under det första århundradet av hijran cirkulerade många hundratals hadith-häften. Om vi lägger till ytterligare hundra år, skulle det vara svårt att uppskatta mängden häften och böcker som var i omlopp. Även med den mest konservativa uppskattningen var de många tusentals.[19]

Isnadens betydelse och historia

Ett annat viktigt verktyg som användes för bevarandet av hadithen var isnad-systemet som utvecklades unikt av den muslimska nationen. Isnad-systemet innebär att man anger sina informationskällor och därigenom spårar berättelsen hela vägen tillbaka till profeten, må Allah välsigna honom.

Isnadens betydelse har eloquent framhållits av Abdullah ibn al-Mubaarak som sade: "Isnaden är en del av religionen. Om det inte vore för isnaden skulle vem som helst säga vad han vill säga." [20] Isnaden har verkligen varit avgörande för att skilja de autentiska från de svaga haditherna och

för att identifiera de fabricerade haditherna. Än idag kan ingen våga sig på att berätta en hadith utan att möjligen bli ombedd att uppge källan till den hadithen. Ibn al-Mubaarak fortsatte och sade: "Om du frågar personen varifrån han fått hadithen kommer han att [tvingas] bli tyst." Isnaden fungerade och fungerar som en slags garanti eller säkerhetsåtgärd för hadithens äkthet. De tidiga hadith-lärde skulle inte ens överväga en hadith om den inte hade en känd isnad.

Angående isnadens betydelse sade Sufyaan al-Thauri (d. 161): "Isnaden är troendets svärd. Utan sitt svärd med sig, med vad skall han kämpa?" Genom användningen av isnaden kunde muslimska lärde utrota (eller "bekämpa") de innovationer som vissa försökte föra in i islam. Muhammad ibn Seereen (d. 110), Anas ibn Seereen, Al-Dhahaak och Uqba ibn Naafi har alla rapporterat ha sagt: "Denna kunskap [om hadith] är religionen, se därför efter från vem du tar din religion." [21] Eftersom Sunnan utgör en väsentlig del av islam liknar det att acceptera hadither från en viss person att ta sin religion från honom. Därför måste man vara noggrann med att bara ta sin religion från personer som är pålitliga och som kan spåra vad de sagt tillbaka till profeten, och detta kan bara göras genom användningen av isnaden.

Detta system var ännu mer en säkerhetsåtgärd än dagens system med publicering och upphovsrätt. Hamidullah skrev:

"Moderna lärde citerar, i lärda verk, källorna för viktiga faktapåståenden. Men även i de mest noggrant dokumenterade verk finns det två brister:

(a) I fallet med publicerade verk finns det liten eller ingen möjlighet att verifiera om det finns några tryckfel eller andra felaktigheter — detta skulle inte hända om man förlitade sig på ett verk endast efter att ha hört [det] från författaren själv, eller erhållit en kopia certifierad av författaren, eller — i fallet med gamla verk — av de som haft möjlighet att höra det från författaren, eller hans auktoriserade förmedlare.

(b) Man nöjer sig nu för tiden med sin omedelbara källa, utan att bry sig om att spåra den källans föregående källor och stiga i ordning upp till ögonvittnet av händelsen. I hadith-verk har fallet varit annorlunda." [22]

Sammanfattningsvis kan man konstatera att isnaden är en väsentlig komponent i varje hadith eftersom det utan den inte finns något sätt för någon att verifiera berättelsens äkthet. Abdullah ibn al-Mubaarak talade verkligen sanning när han sade att utan isnaden är vem som helst fri att säga vad han vill säga och hävda att det är en del av islams religion. [23]

Isnadens betydelse är i själva verket mycket uppenbar och mycket få har någonsin ifrågasatt dess vikt. Viktigare är därför en diskussion om när isnaden började användas, för om det inte var förrän länge efter profetens död, skulle den i själva verket vara värdelös.

I sin doktorsavhandling har Omar Fullaatah diskuterat isnadens historia i stor detalj. På grund av utrymmesbegränsningar är det inte möjligt att presentera hans diskussion i detalj. Han har dock gjort följande viktiga slutsatser:

Angående när isnaden först användes med avseende på förmedlande av hadither uppger han att följeslagarna per automatik brukade använda isnader men eftersom det vanligtvis inte fanns någon mellanhand mellan dem och Allahs sändebud var det inte uppenbart att de berättade genom isnaden. Följeslagarna skulle antingen berätta hadithen på ett sätt som gjorde det klart att de hörde den direkt från profeten, eller på ett sätt som gjorde det klart att de kanske inte hört just den hadithen direkt från profeten. Fullaatah uppger att den stora majoriteten av följeslagarnas hadither var sådana hadither som de hört direkt från Allahs sändebud. Därför användes isnaden först under följeslagarnas tid, även om det kan sägas att det knappt var märkbart.

Isnadens bevarande

Angående när berättarna tvingades av lyssnarna att nämna sina isnader, uppger Fullaatah att Abu Bakr, den förste kalifen som dog bara två år efter profeten, var den förste att tvinga berättaren att bevisa äktheten av sin berättelse eftersom han ibland inte accepterade en hadith om inte personen lade fram ett vittne för sin hadith. Omar följde också samma mönster. Genom att göra så klagade de om personen hörde hadithen direkt från Allahs sändebud eller genom någon mellanliggande källa. Deras mål var att bekräfta berättelsens korrekthet, även om de samtidigt oavsiktligt fick berättaren att uppge isnaden för sin hadith. Därför var det under deras tid (direkt efter profetens död) som berättare för första gången tvingades uppge sina isnader. Ali, den fjärde kalifen och kalifen under fitnan (prövningen), skulle ibland ta en ed av personen där personen svor att han hört hadithen direkt från profeten. Uppenbarligen fortsatte alltså, efter fitnan, samma process med att kräva att berättaren uppger sina källor.[24]

Angående när berättaren själv började insistera på att nämna isnaderna för varje hadith, uppger Fullaatah att behovet av isnaden verkligen blev uppenbart efter att svaga berättare och omoraliska människor började

berätta hadither. Under den tiden såg berättaren själv till att han skulle nämna isnaden för de hadither han berättade. Al-Amash brukade berätta hadither och sedan säga: "Här är det viktigaste," och sedan nämnde han isnaden. Al-Waleed ibn Muslim från al-Shaam uppgav: "En dag sade al-Zuhri: 'Vad är det för fel [med er folk] att jag ser er berätta hadither utan den kritiska eller viktiga delen?' Efter den dagen såg våra kamrater [det vill säga folket från al-Sham (norra Arabien)] till att nämna isnaden." [25] Lärde klandrade sina studenter för att lyssna på hadither från lärare som skulle nämna hadithen utan isnaden. [26] Faktum är att de avvisade varje hadith som inte hade en isnad med sig. Bahz ibn Asad sade: "Acceptera inte en hadith från någon som inte säger: 'Han berättade för oss...,' " det vill säga, utan en isnad. Muslimerna började till och med insistera på användningen av isnaden för personer inom andra discipliner än hadith, till exempel historia, tafseer (förklaring av Koranen), poesi och så vidare.

Därför, efter att ha diskuterat frågan i detalj, kunde Fullaatah dra följande välgrundade slutsatser:

1. Isnaden användes för första gången under följeslagarnas tid.
2. Abu Bakr var den förste att tvinga berättare att nämna källan för sina hadither.
3. Berättaren själv insisterade på att nämna isnaden för varje hadith i kölvattnet av (1) och (2) ovan. [27]

Sammanfattningsvis fanns det aldrig någon tid då hadith-berättelser var helt fria från att nämna isnaden. Under följeslagarnas tid var användningen av isnaden inte så uppenbar eftersom det (vanligtvis) inte fanns någon mellanliggande berättare mellan personen som nämnde hadithen och profeten. (Följeslagarnas period "officiellt" slutade år 110 e.H. med den siste följeslagarens död.) Abu Bakr och Omar var noggranna med att kontrollera hadithernas äkthet. Senare lärde som al-Shabi och al-Zuhri framträdde och fick muslimerna att inse vikten av att nämna isnaden med hadithen. Detta var särskilt tydligt efter stora konfrontationer (som Uthmaens död) som fick folk att inse att hadith-berättelserna var deras religion och att de därför borde se noga på vem de tog sin religion från. Efter de tidiga åren standardiserades isnaden och dess korrekta användning och dess kunskap blev en oberoende gren av hadith. Detta fortsatte tills de stora hadith-samlingarna kompilerades på det tredje århundradet. [28]

I verkligheten välsignade Allah Muhammads nation med ett unikt sätt att bevara dess ursprungliga lärdomar: isnaden. Muhammad ibn Haatim ibn al-Mudhaffar skrev:

”Sannerligen har Allah hedrat och utmärkt denna nation och upphöjt den över andra genom användningen av isnaden. Ingen av de tidigare eller nuvarande nationerna har obrytna isnader. De har [antika] sidor i sin ägo men deras böcker har blandats med deras historiska rapporter och de kan inte skilja mellan vad som ursprungligen uppenbarades som Toran eller Evangeliet och vad som senare lagts till av rapporter som tagits från opålitliga [eller, troligast, okända] berättare.”[29]

Tidig hadith-kritik och utvärdering av berättare

En annan viktig aspekt i bevarandet av hadither var den tidiga utvecklingen av hadith-kritik och utvärdering av berättare. Redan under Allahs sändebuds livstid skulle följeslagarna ofta gå till honom för att bekräfta någon rapport som de hört förmedlad på hans auktoritet. Professor Azami, med hänvisning till exempel i hadith-samlingarna av Ahmad, al-Bukhari, Muslim och al-Nasaai, skriver:

”Om kritik är ansträngningen att skilja mellan vad som är rätt och vad som är fel, då kan vi säga att det började under profetens liv. Men i detta skede innebar det inte mer än att gå till profeten och verifiera något han uppgavs ha sagt.

”Vi finner att denna typ av undersökning eller verifiering genomfördes av Ali, Ubai ibn Kaab, Abdullah ibn Amr, Omar, Zainab hustru till ibn Masud, och andra. I ljuset av dessa händelser kan det hävdas att undersökningen av hadith eller, med andra ord, kritik av hadith började i rudimentär form under profetens liv.”[30]

Uppenbarligen måste denna praxis att bekräfta rapporter direkt med Allahs sändebud, må Allah prisa honom, upphöra med profetens död. Vid den tiden bekräftade följeslagarna, ledda av framstående personer som Abu Bakr, Omar, Ali, ibn Omar och andra, hadither med varandra. Omar var till exempel noggrann med att skydda den korrekta spridningen av hadither. I Sahih Muslim kan man finna exemplet med Abu Moosa al-Ashari. Omar hotade att låta straffa honom om han inte lade fram ett vittne för en hadith som han hade berättat för Omar. Abdul Hamid Siddiqi kommenterade denna hadith och uppgav att Omar inte tvivlade på Abu Moosa utan att han bara avsåg att hålla en strikt kontroll över förmedlandet av hadither.[31]

Många exempel av detta slag kan ges. Abu Hurairah, Aishah, Omar och ibn Omar verifierade hadither. Ibland verifierade de hadithen genom ”korsreferens” (som Omar och Abu Moosa ovan) och vid andra tillfällen

använde de vad som skulle kunna kallas "tidsseriekontroll". Imam Muslim nedtecknar att Aishah hörde en viss hadith berättas från Abdullah ibn Amr. Ett år senare lät hon sin tjänare gå till Abdullah ibn Amr för att höra hadithen igen från honom för att försäkra sig om att han hade berättat den exakt som han hört den från profeten och att han inte gjort några misstag eller tillägg i sin berättelse.[32]

Denna undersökning av berättare ledde till utvecklingen av den mest fascinerande och unika vetenskapen om al-jarh wa al-tadeel, där livet, akademiska kvaliteter och moraliska kvaliteter hos bokstavligen tusentals berättare diskuteras i detalj. Varje berättare måste uppfylla både moraliska och akademiska kvalifikationer för att hans hadither ska accepteras. Det ena utan det andra är helt enkelt inte tillräckligt. En individ kan ha ett utmärkt minne eller kunna nedteckna material mycket noggrant men om han inte anses vara en fullständigt ärlig och pålitlig person kommer hans berättelser om hadither, den viktigaste information en individ kan förmedla, inte att accepteras. På liknande sätt kan en person vara en mycket from och ärlig individ men om han inte besitter de litterära eller akademiska kvaliteterna för att kunna förmedla information noggrant och korrekt kan hans berättelser inte heller förlitas på.

Lärde utvecklade således många medel för att testa berättarnas skicklighet och noggrannhet. Azami uppger att det finns fyra grundläggande sätt att kontrollera en berättares skicklighet. Han har gett exempel på var och en av dessa.[33] De fyra är:

(1) Jämförelse mellan haditherna från olika studenter till samme lärde. Ett exempel är Yahya ibn Maeen som läste böckerna av Hammad ibn Salama för sjutton av Hammads studenter. Han sade att han genom att göra så skulle kunna hitta de misstag som Hammad gjort (genom att jämföra dem med vad andra lärde berättat) och de misstag som varje enskild student gjort (genom att jämföra dem med de andra studenterna av Hammad).

(2) Jämförelse mellan en enskild lärds uttalanden vid olika tidpunkter. Tidigare nämndes hadithen av Aisha där hon lät fråga Abdullah ibn Amr ibn al-As om en hadith som han hade berättat ett år tidigare. När hon fann att han inte gjort någon förändring i hadithen visste hon att han hade memorerat den exakt som han hörde den från profeten.

(3) Jämförelse mellan muntlig recitation och skriftliga dokument. Azami gav följande exempel:

Abdur Rahman b. Omar förmedlade en hadith genom Abu Huraira om

Dhuhr-bönen [middagsbönen], som kan fördröjas på sommaren från sin tidiga tidpunkt. Abu Zurah sade att det är felaktigt. Denna hadith förmedlades på Abu Saids auktoritet. Abdur Rahman b. Omar tog det mycket allvarligt och glömde det inte. När han återvände till sin stad kontrollerade han i sin bok och fann sig ha tagit fel. Sedan skrev han till Abu Zurah och erkände sitt misstag, bad honom att ta sig besväret och informera den och den personen och andra människor som hade frågat om det från hans studenter, och att berätta för dem om hans misstag, och han sade att Allah skulle ge honom belöningen, för skam är mycket bättre än helvetet.[34]

(4) Jämförelse mellan hadithen och Koranens text. Denna praxis började med följeslagarna. Koranen var det första testet som hadithen skulle behöva passera. Följeslagarna accepterade inte någon hadith som motsade Koranen; istället drog de slutsatsen att följeslagaren måste ha tagit fel eller missförstått vad profeten hade sagt. De visste att Koranen och Sunnan i grunden var en uppenbarelse och att det inte var möjligt för den ena att motsäga den andra.

Azami nämner bara ovanstående fyra metoder för att kontrollera en berättares skicklighet, men det fanns andra. Följande var ganska vanliga: att jämföra vad en berättare berättat med vad andra berättat (det vill säga, inte studenter till samma lärare), att jämföra en sunnah med en annan och att jämföra hadith-texten med välkända historiska händelser.

Resandet i syfte att söka hadither

Ett annat unikt fenomen som uppstod och bidrog till bevarandet av Sunnan var resandet på jakt efter hadither, för att kontrollera källorna och samla fler hadither. Bland alla de olika religiösa gemenskaperna i världen har det bara varit den islamiska nationen som välsignats med två särskilda egenskaper som räddat den från att förlora sina ursprungliga och rena lärdomar. Dessa två unika egenskaper är användningen av isnaden, som nyss diskuterats, och de resor som företagits på jakt efter hadither, som nu ska diskuteras. Den stora lusten efter religiös kunskap bland muslimer fick individer att resa, på egen hand, i månader åt gången bara för att samla eller bekräfta ett enda uttalande av profeten, må Allahs välsignelse och barmhärtighet vara över honom. Det var denna hängivenhet till hadith och villighet att offra vilken aspekt som helst av detta jordiska liv som i hög grad bidrog till den fullständiga bevarandet av profetens hadither. M. Zubayr Siddiqi har skrivit:

Alla dessa olika generationer av "traditionsister" visade en förunderlig

aktivitet i sökandet efter hadith. Deras kärlek till ämnet hade varit djupgående. Deras entusiasm för det kände inga gränser. Deras förmåga att lida för dess skull hade ingen gräns. De rika bland dem offrade rikedomar på dess altare; och de fattiga bland dem ägnade sina liv åt det trots sin fattigdom.[35]

Varför var denna kunskapsörst så stor bland dessa tidiga muslimer? Ingen kan besvara denna fråga fullständigt, men det måste ha funnits många skäl till denna starka önskan. Dessa skäl måste ha inkluderat följande:

(a) Kunskapen om hadith var känd av dessa fromma själar för att leda dem till profetens praxis och dessutom visste de att genom att följa i hans fotspår skulle de komma närmare Allah.

(b) Koranen och profeten betonade båda dygderna och vikten av att uppnå kunskap. Allah säger:

"...Säg: Är de som besitter kunskap lika med de som inte besitter kunskap?..." (Koranen 39:9)

Också:

"...De kunniga bland Hans tjänare fruktar Allah allena." (Koranen 35:28)

Bland profetens många uttalanden om detta ämne är:

"Den som ger sig ut på en väg i sökandet efter kunskap, Allah gör en väg till Paradiset lätt för honom."[36] (Sahih Muslim)

Profeten sade också:

"När Adams son dör upphör alla hans goda gärningar utom tre: en evig välgörehet, nyttig kunskap [han lämnade efter sig från vilken folk drar nytta] och ett fromt barn som ber för honom."[37] (Sahih Muslim)

De tidiga lärde erkände vikten av att uppnå kunskap och de erkände också att ingen kunskap är bättre än kunskap om Skaparen. Därför gjorde de sitt bästa för att lära sig Hans profets lärdomar.

Exempel från de tidiga åren ger en tydligare bild av dessa resor på jakt efter hadith. I verkligheten kan resandet på jakt efter hadith sägas ha börjat under profetens egen tid. Det vill säga, redan vid den tidpunkten kom folk från utanför Madinah för att fråga profeten om specifika frågor. I vissa fall kom de till profeten för att verifiera vad som rapporterats av

profetens representanter. I al-Bukhari och Muslim kan det ses att de andra följeslagarna såg fram emot ett sådant tillfälle. Detta berodde på att, som Anas uppgav, de var förbjudna att ställa för många frågor till profeten, så de såg fram emot ankomsten av en intelligent beduinare som rest för att komma till profeten för att ställa honom specifika frågor.

Följande exempel är av följeslagare som rest för att verifiera hadither som de själva hört från profeten.[38]

Imam al-Bukhari nedtecknade i sin Sahih att Jaabir ibn Abdullah reste i en månad för att få en enda hadith från Abdullah ibn Unais. I en version nedtecknad av al-Tabaraani uppger det att Jabir sade: "Jag brukade höra en hadith på profetens auktoritet om vedergällning och den som berättade den hadithen [direkt från profeten] befann sig i Egypten, så jag köpte en kamel och reste till Egypten..."[39]

Följeslagaren Abu Ayyoob reste hela vägen till Egypten för att fråga Uqba ibn Amr om en hadith. Han sade till Uqba att bara han och Uqba var kvar som hade hört just den hadithen direkt från profeten. Efter att ha hört hadithen var hans ärende i Egypten avslutat och han återvände till Madinah.

En av följeslagarna reste för att besöka Fadhala ibn Ubaid och berättade för honom att han inte kom för att besöka honom utan endast för att fråga honom om en hadith som de båda hade hört från profeten och som följeslagaren hoppades att Fadhala hade hela ordalydelsen av.[40]

Från följeslagarnas berättelser kan man dra slutsatsen att de reste på jakt efter hadither av i huvudsak två skäl:

- (a) För att höra en hadith från en medföljare angående vilken de inte haft äran att höra den direkt från profeten, och därigenom utöka sin kunskap om hadith.
- (b) För att bekräfta ordalydelsen och/eller betydelsen av en hadith som de och andra följeslagare hade hört direkt från Allahs sändebud. Följeslagarna kontrollerade, omkontrollerade och skyddade alltså ständigt renheten hos de hadither de berättade.

I efterföljarnas era (kallad "Följare"), minskade inte viljan och beredskapen att resa enbart för att höra eller bekräfta en hadith av profeten. Madinah, som hade varit profetens hem i många år, hemmets sunnah och den stad där många av följeslagarna bodde efter profetens död, var förmodligen det

viktigaste attraktionscentret, men faktum är att vilket ställe som helst där det var känt att en viss hadith kunde höras skulle locka "resenärer."

Många exempel kan ges. Al-Khateeb al-Baghdadi har skrivit ett helt verk om ämnet resande på jakt efter hadith. Hans verk har titeln *Al-Rihla fi Talab al-Hadeeth* ("Resor på jakt efter hadith"). Vad som gör detta verk ännu mer intressant är att det inte bara handlar om lärde som reser för att lära sig hadith. Detta gjordes av nästan varje lärde i islams historia. Faktum är att om en lärde inte reste brukade det påpekas som något märkligt, eftersom normen var att resa. Men denna bok, som påpekats av verkets redaktör Noor al-Deen Itr, handlar om resor på jakt efter bara en enda hadith och inte hadither i allmänhet...![41]

Sammanfattning

Ovanstående har varit en mycket kort beskrivning av några av de viktiga medel genom vilka Allah har bevarat profeten Muhammads, må Allahs välsignelse och barmhärtighet vara över honom, alltid viktiga sunnah. En av de viktiga aspekterna att notera är att dessa säkerhetsåtgärder börjades tillämpas praktiskt taget under profetens egen tid. Det fanns inget tidsgap som lämnade dörren öppen för en massiv informationsförlust eller för förvrängning.

I följande uttalande har M. Z. Siddiqi utmärkt sammanfattat skyddet av sunnan under de tidiga åren:

Hadithen i betydelsen av rapporterna om Muhammads uttalanden och handlingar har varit ett ämne för ivrig strävan och ständig studie av muslimer över hela den muslimska världen sedan islams historia allra första början fram till nutid. Under Muhammads livstid försökte många av följeslagarna utantill lära sig vad han sade och de iakttog noggrant vad han gjorde; och de rapporterade dessa saker till varandra. Några av dem nedtecknade vad han sade i Saheefahs (rullar) som senare lästes upp av dem för deras studenter och som bevarades i deras familjer och också av efterföljarna. Efter Muhammads död, när hans följeslagare spred sig i olika länder, företog några av dem såväl som deras efterföljare långa mödosamma resor, tålde fattigdom och armod för att samla dem. Deras anmärkningsvärda aktivitet med avseende på bevarandet och spridandet av hadith är unik i världens litteraturhistoria. [Och excellensen i deras vetenskaper förblir] oöverträffad i världens litteraturhistoria än idag.[42]

Det var dessa processer som i slutändan kulminerade i de finjusterade hadith-vetenskaperna och den detaljerade graderingen av rapporterna

som spåras tillbaka till profeten. I allmänhet accepterade lärde inte en rapport som en autentisk hadith om inte den rapporten kan verifieras med en komplett kedja bestående av endast sunda och pålitliga berättare hela vägen tillbaka till profeten. Allt som understeg det avvisades som en svag hadith.

Ju mer man fortsätter att studera hadith-vetenskaperna, desto mer bekväm kommer man att känna sig med känslan av att profeten Muhammads lärdomar har bevarats minutiöst, precis som Allah lovat i Koranen. När hadith-lärde — som är specialisterna inom det området och som har tillbringat sin livstid med att bemästra den disciplinen — är överens om en hadiths äkthet, bör det inte finnas något behov av debatt eller ifrågasättande. Det enda som återstår är att tro på den och göra sitt bästa för att tillämpa den hadithens innebörd i sitt liv.

Jämförelse med andra skrifter

När man hänvisar till profetens hadither är det vanligt för vissa västerlänningar att använda ordet "tradition". Detta ger omedelbart intrycket av en mycket slumpmässig och ovetenskaplig rapport. Verkligheten, som ovan antyds, är helt annorlunda. Användningen av detta ord "tradition" kan därför vara ingenting mer än en rökridå för att ge intrycket att haditherna inte bevarades. En annan vanlig beskrivning som förekommer är en hänvisning till bevarandet av haditherna som liknar det hos evangelierna.

Detta är också ett ganska smart påstående som definitivt har negativa konnotationer för många. Faktum är att många konvertiter har studerat evangelierna och vet hur opålitliga de är — detta är en av anledningarna till varför de började söka en annan religion än kristendomen. Därför kommer ett sådant påstående snabbt att skaka deras tilltro till hadith.

Den skarpa verkligheten är att ingen ärlig jämförelse kan göras mellan den minutiösa och vetenskapliga bevarandet av profetens hadither och bevarandet av de tidigare skrifterna. Några korta beskrivningar av bevarandet — eller bristen på sådant — av de tidigare skrifterna bör räcka för att kontrastera dem med bevarandet av haditherna.

Efter en lång diskussion om Torans historia drar Dirks slutsatsen:

Den mottagna Toran är inte ett enda enhetligt dokument. Det är en klipp-och-klistra-kompilation med ytterligare skiktning. Medan Moses, personen som mottog den ursprungliga uppenbarelsen som Toran ska representera,

levde senast på 1200-talet f.Kr. och förmodligen levde på 1400-talet f.Kr., dateras den mottagna Toran till en mycket senare epok. Det äldsta identifierbara underlaget i den mottagna Toran, det vill säga J, kan inte dateras tidigare än 900-talet f.Kr. Vidare kombinerades inte dessa olika underlag till en mottagen Toran förrän ungefär 400 f.Kr., vilket skulle vara ungefär 1 000 år efter Moses liv. Dessutom standardiserades den mottagna Toran aldrig helt, med minst fyra olika texter som existerade under det första århundradet e.Kr., vilket var ungefär 1 500 år efter Moses liv. Dessutom, om man antar den masoretiska texten som den mest "officiella" texten i den mottagna Toran, dateras det äldsta befintliga manuskriptet till cirka 895 e.Kr., vilket är ungefär 2 300 år efter Moses liv. Kort sagt, även om den mottagna Toran mycket väl kan innehålla delar av den ursprungliga Toran, är den mottagna Torans ursprung brutet, till stor del okänt och kan på inget sätt spåras till Moses.[43]

Även om Jesus kom många århundraden efter Moses klarade sig inte den uppenbarelse han mottog mycket bättre. En grupp kristna lärde som kallas Jesu seminariums Fellow försökte avgöra vilka av de uttalanden som tillskrivs Jesus faktiskt kan anses autentiska. De uppgav: "Åttitvå procent av de ord som tillskrivs Jesus i evangelierna sades faktiskt inte av honom." [44] I sin beskrivning av evangeliernas historia skrev de: "Den hårda sanningen är att historien om de grekiska evangelierna, från deras skapande under det första århundradet tills de första kopiorna av dem hittades i början av det tredje, till stor del förblir okänd och därför ett omkartat territorium." [45] Bart Ehrmans verk *The Orthodox Corruption of Scripture* har identifierat hur skriften har förändrats över tid. Han uppger sin tes, som han bevisar i detalj, från början: "Min tes kan anges enkelt: Skrivare ändrade ibland orden i sina heliga texter för att göra dem mer uppenbart ortodoxa och för att förhindra deras missbruk av kristna som förespråkade avvikande åsikter." [46] Det är ungefär som att lägga vagnen framför hästen: Övertygelserna ska baseras på de överförda texterna; inte att texterna ska ändras för att passa övertygelserna.

En sista anmärkning om Koranen

Koranens natur är mycket annorlunda än profetens uttalanden och handlingar. Uppenbarligen är uttalandena och handlingarna mycket stora till antalet medan Koranen är mycket begränsad i storlek. Koranen, som inte alls är en stor bok, bevarades i minnet såväl som i skriftlig form från profeten Muhammads egen tid. Många av profetens följeslagare hade memorerat hela Koranen och, i fruktan för vad som hänt med tidigare religiösa gemenskaper, tog de de nödvändiga stegen för att skydda den

från varje form av förfalskning. Strax efter profetens död sammanställdes hela Koranen och strax därefter skickades officiella kopior till avlägsna länder för att säkerställa att texten var ren. Än idag kan man resa till vilken del som helst av världen och hämta en kopia av Koranen och finna att den är densamma över hela världen. Uppgiften att bevara Koranen kan faktiskt inte jämföras med uppgiften att bevara den stora massan av Sunnan. Därför är det ingen överraskning, med tanke på muslimernas inställning vid den tiden, att Koranen bevarades minutiöst.

Fotnoter:

1. Denna författare har i stor detalj diskuterat Sunnans ställning och roll inom islam i sin *The Authority and Importance of the Sunnah* (Denver, CO: Al-Basheer Company, 2000).
2. Koranen själv hänvisar till förvrängningen av de tidigare böckerna av tidigare folk såväl som deras försök att dölja en del av uppenbarelsen. Se till exempel Koranen 5:14-15 och 4:46.
3. Se Abdul Muhsin al-Abbaad, *Diraasat Hadeeth Nadhara Allahu imraan Sama Muqaalati...: Riwaayah wa Diraayah* (ingen publikationsinformation given), passim.
4. Jfr Sulaimaan al-Tabaraani, *Turuq Hadeeth Man Kadhaba Alayya Mutamadan* (Beirut: al-Maktab al-Islaami, 1990), passim.
5. En av de mest framstående kommentatorerna av Sahih al-Bukhari – IslamReligion.com
6. Ahmad ibn Hajar, *Fath al-Baari Sharh Saheeh al-Bukhaari* (Makkah: Maktabah Daar al-Baaz, 1989), vol. 1, s. 201.
7. Denna berättelse nedtecknades av al-Daarimi. Enligt Abdul Rahmaan al-Birr är dess kedja sahih. Jfr Abdul Rahmaan al-Birr, *Manaahij wa Adaab al-Sahaabah fi al-Taallum wa al-Taleem* (Al-Mansoorah, Egypten: Daar al-Yaqeen, 1999), s. 183.
8. Enligt al-Albaani är denna hadith sahih. Se Muhammad Naasir al-Deen al-Albaani, *Saheeh Sunan Abi Dawood* (Riyadh: Maktab al-Tarbiyyah al-Arabi li-Duwal al-Khaleej, 1989), vol. 2, s. 695.
9. Ibn Hajar kommenterade denna hadith och förklarade hur Abu Huraira kunde ha berättat så många fler hadither än Abdullah ibn Amr. Se ibn Hajar, *Fath*, vol. 1, ss. 206-8. En aspekt som han försummade att nämna är att Abu Hurairah dog sexton år efter Abdullah ibn Amr.
10. Al-Albani, *Saheeh al-Jaami al-Sagheer*, vol. 2, s. 816.

11. Muhammad Mustafa al-Azami, *Studies in Early Hadeeth Literature* (Indianapolis, IN: American Trust Publications, 1978), ss. 34-60.
12. Azami, *Studies in Early Hadeeth*, ss. 40-42. I Azamis verk betyder "b." ibn eller "son till."
13. Azami, *Studies in Early Hadeeth*, ss. 45-46.
14. Azami, *Early Hadeeth*, ss. 60-74.
15. Ibid., ss. 74-106.
16. Ibid., ss. 106-182.
17. Berättelsen, som nedtecknad av al-Bukhari, är att Omar (61-101) skrev till Abu Bakr ibn Muhammad (d. 100) och sade: "Sök efter kunskapen om hadith och låt den nedtecknas, ty jag fruktar att religiös kunskap ska försvinna och de religiöst lärda ska gå bort. Acceptera inget utom profetens hadith." Han skickade också brev till Saad ibn Ibraaheem och al-Zuhri med samma uppmaning. Det har felaktigt uppgetts av vissa, till exempel M. Z. Siddiqi, att det var denna begäran från Omar som ledde till början av hadith-samlingarna.
18. Al-Azami, *Methodology*, s. 30.
19. Ibid., s. 64.
20. Citerat av imam Muslim i inledningen till hans Sahih i kapitlet med titeln "Förklaring av att isnaden är en del av religionen."
21. Citerat i Omar ibn Hasan Uthmaan al-Fullaatah, *al-Widha fi al-Hadeeth* (Damaskus: Maktabah al-Ghazzaali, 1981), vol. 2, s. 10.
22. Muhammad Hamidullah, *Sahifah Hammam ibn Munabbih* (Paris: Centre Culturel Islamique, 1979), s. 83.
23. Man påminns om fallet med Paulus och ursprunget till många kristna övertygelser. Paulus mötte naturligtvis aldrig Jesus (frid vare med honom). Han kunde inte spåra sina lärdomar tillbaka till Jesus (frid vare med honom) och faktum är att han mötte motstånd från många av Jesu egna följeslagare som visste vad Jesus (frid vare med honom) hade sagt. Tyvärr är den historiska äktheten och spårandet av påståenden tillbaka till den ursprunglige läraren, Jesus, något som inte verkligen utvecklades i det kristna tänkandet. Därför blev deras religion mycket förvrängd och avlägsen från Jesu sanna lärdomar (frid vare med honom).
24. Fullaatah, vol. 2, ss. 20-22.
25. Citerat av Fullaatah, vol. 2, s. 28.
26. Ibid., vol. 2, ss. 28-29. Se berättelserna om al-Zuhri, Abdullah ibn al-Mubaarak och Sufyaan al-Thauri på dessa sidor.
27. Fullaatah, vol. 2, s. 30.
28. Faktum är att traditionen att berätta hadith med deras isnader fortsatte till det femte århundradet. Därefter fördes böcker vidare,

- mestadels genom ijaaza (tillstånd som ges till andra att berätta ens böcker eller hadither), även om det fortfarande finns några lärde idag som kan berätta hadither med en komplett kedja från sig själva tillbaka till profeten. Jfr Khaldoon al-Ahdab, *Asbaab Ikhtilaaf al-Muhadeethen* (Jeddah: al-Dar al-Saudiya, 1985), vol. 2, s. 707.
29. Citerat i Abdul Wahaab Abdul Lateef, *Al-Mukhtasar fi Ilm Rijaal al-Athar* (Dar al-Kutub al-Hadeethiya, inget datum), s. 18.
 30. Mustafa Muhammad Azami, *Studies in Hadeeth Methodology and Literature* (Indianapolis, IN: American Trust Publications, 1977), s. 48.
 31. Abdul Hamid Siddiqi, övers. och kommentator, *Sahih Muslim* (Lahore, Pakistan: Sh. Muhammad Ashraf, 1972), vol. 3, ss. 1175-6.
 32. Ibid., vol. 4, s. 1405.
 33. Azami, *Methodology*, ss. 52-58.
 34. Azami, *Methodology*, s. 56.
 35. M. Z. Siddiqi, *Hadeeth Literature: Its Origin, Development, Special Features and Criticism* (Calcutta: Calcutta University Press, 1961), s. 48.
 36. Sahih Muslim.
 37. Sahih Muslim.
 38. För fler exempel se Akram Dhiyaa Al-Omari, *Buhooth fi Tareekh al-Sunnah al-Musharrifah* (Beirut: Muassasah al-Risaalah, 1975), ss. 203f.
 39. Ibn Hajar säger att denna version har en god kedja. Jfr ibn Hajar, *Fath al-Baari*, vol. 1, s. 174.
 40. Denna händelse nedtecknades av Abu Dawood.
 41. Se Noor al-Deen Itrs inledning till al-Khateeb al-Baghdaadi, *al-Rihlah fi Talab al-Hadeeth* (Beirut: Daar al-Kutub al-Ilmiyyah, 1975), s. 10.
 42. M. Z. Siddiqi, ss. 4-5.
 43. Jerald F. Dirks, *The Cross & the Crescent* (Beltsville, MD: Amana Publications, 2001), s. 53. Andra viktiga diskussioner om Gamla testamentets äkthet kan också hittas i Maurice Bucaille, *The Bible, the Qur'an and Science* (Indianapolis, IN: American Trust Publications, 1978), ss. 1-43; M. M. Al-Azami, ss. 211-263.
 44. Robert W. Funk, Roy W. Hoover och Jesu seminariet, *The Five Gospels: What did Jesus Really Say?* (New York: MacMillan Publishing Company, 1993), s. 5.
 45. Funk et al., s. 9.
 46. Bart D. Ehrman, *The Orthodox Corruption of Scripture: The Effect of Early Christological Controversies on the Text of the New Testament* (New York: Oxford University Press, 1993), s. xi.